

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1707

Q. 72. Quænam pactiones vel compositiones sint licitæ ad terminandas controversias circa Beneficia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42600

§. I. Gratia, *si neutri*, conceditur illi tantum colliganti, qui Apostolicè provifus est, & sic quasi firmatur prima gratia ipsi facta: dicitur, *si neutri*, quia datur tantum sub conditione, si neutri eorum fit jus quæsitum, unde non tollit jus quæsitum ex præsentatione vel provifione Ordinarii &c., potestque etiam alicui tertio concedi, sed si concedatur colliganti, non est opus justificare narrata in prima gratia, sed tantum in hac secunda. Vide *Rosa* de Exe. Litt. apost. p. 1. c. 18.

§. II. Gratia, *si nulli*, est similis, & conceditur, 551
si nulli ex pluribus quàm duobus colligantibus fit jus quæsitum. Vide *Rosa* n. 33. & *Castrop.* t. 13. d. 2. p. 31. §. I. n. 2.

Q. 72. *Quanam pactiones vel compositiones 552
sint licite ad terminandas controversias circa beneficia.* R. Constat ex Seqq.

§. I. Omnis cessio beneficii vel juris etiam dubii circa beneficium, si fiat propriâ autoritate propter aliquid temporale, est simoniaca, uti tenent omnes cum *Castrop.* t. 17. d. 3. p. 19. n. 1. Nec potest absque simonia ferri sententia, ut unus solvat aliquid temporale pro jure spirituali saltem dubio, quod alteri competit, sic enim temporale esset pretium spiritualis: si tamen quis habens jus in beneficio, per sententiam cogatur dare aliquid temporale, censebitur dare ad redimendam vexam, *Suar. Pirb.* l. 3. t. 19. n. 49.

§. II. Si resignes liti beneficii, paciscendo de 553
recuperandis tuis expensis, est simonia. Cap. *Cum pridem*, de pactis, *Paris. Corr. Pirb.* Vide dicenda à n. 1059. Idem est, si resignes huic liti pro obtentione alterius beneficii, quia est pactio in beneficiis, quæ secundum dicta l. 3. p. 1. n. 57. & 70. prohibetur velut simoniaca, *Az. Suar. Lambert. Castrop.*

strop., Item si ex duobus electis alter alterum cor-
rumpat, ut juri suo resignet, *Majol. Lott. Leur.* p. 3
q. 751.

554 §. III. Si duo litigent circa plura beneficia, illi-
cita est pactio, ut hic unum, alter alterum beneficium
habeat, quia, uti dictum est, in materia beneficia-
ria pactioes sine auctoritate Superioris sunt prohi-
bitæ; & speciatim hic, ubi cum jus utriusque partis
sit dubium, non potest per voluntatem transigentium
transferri hoc jus in illum, & istud in alterum,
sed hoc fieri debet auctoritate Superioris, *Suar.* de fi-
mon. c. 51. n. 14. Si tamen Cajus litiget pro habendo
beneficio Titii, & Titius pro habendo beneficio Caji,
possunt auctoritate propria pacisci, ut alter cedat à
lite, si alter vicissim cedat, quia ibi non fit com-
positio super beneficiis, sed super lite tantum, *Suar.*
n. 15. Si lis sit super aliis juribus spiritualibus, v. g.
super jurisdictione in locum aliquem, super jure
præsentiendi ad beneficium &c., possunt fieri transa-
ctiones, uti dictum est l. 3. p. 1. n. 114.

555 §. IV. Si duo litigent, habentes jura tantum ad
beneficia, *Rayn.* l. 2. f. 1. c. 2. n. 38. putat, si acce-
dat Episcopi auctoritas, fieri posse compositionem,
permutando jus unum cum altero; & idem videtur
insinuare *Suar.* n. 16. & 20., sed *Castrop.* n. 2. requi-
rit ad hoc auctoritatem Papæ, quia permutatio ju-
rium ad beneficia fieri non potest apud Ordinarium,
ut dicitur n. 1085.

556 §. V. Potest fieri compositio inter litigantes, per
sententiam Judicis ordinarii vel delegati, vel arbi-
trorum Ecclesiasticorum aut compromissorum à Su-
periore deputatorum pro tentanda concordia, qui
accedente partium consensu & compromisso adju-
dicent beneficium illi, pro quo videtur esse jus pro-
babilius eique imponant pendendam alteri certam
pecu-

pecuniam vel aliud temporale, non in compensationem juris, sed ob bonum temporale pacis, & ut à lite etiam in temporalibus noxia recedatur, Cap. *Non sine*, 2., de arbitris, *Barb.* de jure Eccl. l. 3. c. 15. n. 50. Potestque etiam esse pensio annua in certa quantitate, imposita, non beneficio sed beneficiato, & ad vitam hujus tantum beneficiati, uti habetur Cap. *Nisi essent*, de Præb. Imò putant *Abb. Cardin. Cacialup. Gamb. Mandos. Redoan. Duenn. Cuch. Suar.* n. 18. *Castrop.* n. 5. *Rayn.* c. 10. n. 16., *Gratian.* apud *Dian.* p. 9. t. 9. R. 49. etiam ab Episcopo posse imponi ad vitam pensionarii, vel beneficio, vel per consensum hujus beneficiati, etiam successoribus, quia Cap. *de cætero*, de transact., dicitur, quòd pensio sine auctoritate Episcopi imposita durare non debeat, nisi ad vitam illius, qui solvit; ex quo inferunt posse per auctoritatem Episcopi imponi etiam ad vitam illius, cui solvitur, sed communius contradicunt alii cum *Fagn.* ad Cap. *Nisi* de præb. & *Luca.* de pension. d. 40. n. 5.

§. VI. Si compositio fieret privatâ auctoritate 557
partium, esset simoniaca, neque à Superiore approbari posset, Cap. *Nisi essent*, de præb. *Garc. Chok. Leuv.* q. 445. n. 1. Et ratio est, quia cum præsumitur dari temporale pro spirituali ob utilitatem personarum contrahentium; è contrâ Judex censetur intendere bonum pacis & concordia, *Suar.* n. 19. *Castrop.* n. 6. *Pirh.* n. 39. *Nec obstat*, quòd volentes permutare possint pacisci de modo, sub conditione, si Superior approbet, uti dicitur n. 1106., *nam* hic obstat specialis prohibitio.

§. VII. Simonia est litem beneficalem privatâ auctoritate terminare interventu sortium, quia est pactio in materia beneficiaria, *Suar.* de superst. c. 12. n. 3. *Rayn.* c. 2. n. 24., possetque fieri, ut is, cui fors

faveret, re ipsa careret titulo, quem alter litigans ei dare non potest. Quòd si interveniat auctoritas Superioris, potentis dare titulum, non videtur illicitum adhibere sortes, nam licet in quibusdam electionibus ecclesiasticis interdicatorum earum usus, nulla tamen hic est electio; nec beneficium recipitur ex vi sortis, sed ex vi juris prætensi, sortibus tantum removoventibus obicem, *Gl. Abb. Suar.* n. 14. *Rayn.* suprà. Quid fieri possit, si partes nec velint compositionem nec sortes, & sit rationum æqualitas, dicitur n. 1495.

559 Q. 73. *Quenam circa provisionem beneficiorum sit potestas Cardinalium, Legati Apostolici, Episcopi, Vicarii generalis, Capituli ejusque Vicarii; item Monasteriorum.* R. Videri potest *Leur.* p. 2., de Cardinalibus, q. 639. & seqq. De Legato Apostolico, q. 649. & seqq. de Episcopo, q. 664. & seqq. De Vicario Episcopi, q. 681. & seqq. De Capitulo, sede tam vacante quàm plena, & de ejus Vicario, q. 696. & seqq. De Monasteriis, Abbatibus, Abbatissis &c., q. 718. & seqq. Diximus etiam aliqua circa Episcopum, n. 369. & 489. Circa Vicarium generalem, n. 250. Circa Capitulum Sede vacante dicemus n. 601.

Q. 74. *Quid notandum sit circa devolutionem beneficii.* R. Seqq.

560 §. I. Devolutio, est juris ad providendum translatio in alium, ob negligentiam vel culpam illius, ad quem spectabat providere. Fit ob bonum Ecclesiæ, ne beneficia diu vacent, *Cap. 2. de concess. præb.* *Cap. Licet.* de suppl. neglig. prælat.

561 §. II. Datur devolutio, I. Si intra tempus à jure præscriptum neglecta sit provisio: debet tamen probari scivisse eum, ad quem spectabat providere, potuisse & noluisse providere, *Lott. l. 2.*

q. 24.